

MIGRACIJE

Skozi zgodovino pa vse do današnjih dni so migracije poskušale ustaviti vladajoče, ki so bili v poziciji kontrolirati in izkoriščati narode in deprivilegirane skupine. Znan primer so Afro-američani, ki so bili pripeljani v Združene države Amerike z namenom, da bi delali kot sužnji. Imeli so veliko željo po begu, s katerim bi za seboj pustili ponižujoče pogoje, ki jih je zaznamovalo samo delo in zatiranje. Drug primer dandanes najdemo v Afriki in Aziji, s to razliko, da ljudje tja niso pripeljani kot sužnji, temveč so tam rojeni za sužnje – v svoji lastni domovini. In zopet se kaže njihova velika želja izogniti se izkoriščanju z begom oziroma s preselitvijo. Posledica je, da imperialne sile Zahoda poskušajo nadzorovati migracijska gibanja z namenom zagotovitve in ohranitve delovne sile iz Tretjega sveta, obenem pa preprečiti migracije ljudi v obljubljeni dežele ekonomsko prosperirane Zahoda.

Dandanes smo soočeni s sliko, na kateri so določene skupne poteze z dni industrijskega kapitalizma, obenem pa se kažejo nekateri najbolj očitne kontradikcije kapitalističnega načina produkcije. Velike multinacionalne korporacije Zahoda izkoriščajo naravne vire Tretjega sveta, izkoriščajo delovno silo iz teh dežel, obenem pa države iz Zahoda potrebujejo delovno silo iz Tretjega sveta za delovanje svoje ekonomije v sektorjih, za katere "civilizirani" Zahod ne zmore najti delovne sile med svojimi državljani. Ta trend ima dve dimenziji. Prvič, beg od ponižujočih pogojev dela v Tretjem svetu je beg iz modernega suženjstva. Posledica je, da "so vse avtoritete starega sveta združene v neusmiljenem delovanju proti migracijam, vendar pa so gibanja neustavljiva" (Negri & Hardt, 2003). Poskusi kontroliranja in nadzora meja so neučinkoviti. Novi slumi in geti rastejo sredi urbaniziranih mestnih središč, ljudje ki tam živijo nimajo dovoljenj za bivanja, medtem ko bi ekonomski sistem razpadel brez njihovega dela. To je ena od kontradikcij sodobnega sveta – navkljub zagotovitvi liberalnih učenjakov, da je post-industrijska družba izbrisala rasne, razredne, spolne in etnične neenakosti. Omenjena kontradikcija kaže, da se izkoriščanje nadaljuje, in to v srcu naše civilizacije, ne glede na to, kam pogledamo. Druga dimenzija migracijskega trenda pa je, da je z migracijskimi tokovi svet soočen z novimi različnostmi v vseh sferah družbe. In ta dimenzija je lahko analizirana z dveh različnih perspektiv.

Prva perspektiva. Pogoji življenja, vizualne, estetske in glasbene izrazne oblike etničnih skupin v Sloveniji ali v katerikoli drugi državi članici Evropske Unije kažejo na vmešavanje v semiotiko dominantne kulture. Dominantna kultura lahko z namenom obrambe inkorporira kulturne izraze manjšinskih skupin, s tem pa prepreči obstoj kulturne različnosti, zraven tega pa nekaj majhnih koščkov manjšinske kulture pusti nedotaknjene v dokaz svojega

demokratskega potenciala političnega sistema in tolerance Zahoda. Ta perspektiva je kritična in temačna, vendar pa nosi v sebi tudi potenciale za družbene spremembe, ki se pokažejo, ko kritično pristopimo k sami kritični teoriji. Namreč, perspektiva je močno funkcionalistična, kot to pokaže teorija socialnih reprezentacij in teorije v okviru kulturnih študij. V njih je najti konceptualne nastavke, ki so kritični do normalizacijskih procesov, ki jih dominantna kultura poskuša vsiliti in izvajati nad manjšinami. Omenjene teorije problematizirajo enostransko kontrolo subkultur, ki jih prinašajo migracijska gibanja. Trdijo, da je dejanskost mnogo bolj fragmentirana, manj hegemonna in dovoljuje vzajemno vplivanje (Edwards, 2000: 142). Ko aplikiramo teorijo socialnih reprezentacij na kulturne fenomene vzajemnega vplivanja, so procesi lahko razloženi ne samo kot normalizacija, ki vodi k konformnosti, temveč kot procesi, ki jih vodi vpliv, ta pa prinaša spremembo, inovacijo in družbeno prepoznavnost:

Obstoj notranjega konflikta ali neskladja med stopnjami privrženosti normam in sodbam ustvarja dovzetnost in potencial za spremembo. Od tu manjšina, ki predstavlja zatirano ali zavrženo mnenje ali ravnanje, smelo v javnosti razkrije kar je bilo prej stvar zasebnosti; to ima vedno določen vpliv na večino in lahko povzroči spremembo njenega ravnanja ali odnosa, tako da postane bolj tolerantna napram prej izključenemu ali prepovedanemu. (Moscovici, 1976: 69-70)

Z drugimi besedami, manjšina lahko vpliva na večino, še več, proces je vzajemen. Vendar nikoli ne smemo pozabiti, da manjšina največkrat mora uporabiti vse svoje vire, da bi postala družbeno priznana. V teh procesih akterji iščejo konsenz o spremembi, in ko analiziramo migracijska gibanja postane očitno, da je samo z medkulturnim dialogom možno doseči razumevanje in sobivanje različnih etničnih skupin – kot zgodovina Evrope kaže na mnogih primerih.